Hukuk Bölümü 2013/938 E. , 2013/1760 K.

- **DAVACININ YAPTIĞI TRAFIK KAZASINA ILIŞKIN OLARAK TUTULAN TRAFIK KAZA RAPORUNUN AKSINE, TRAFIK SIGORTALARI BILGI VE GÖZETIM MERKEZI (TRAMER) KAYITLARINDA KUSURLU OLDUĞUNUN BELIRLENMESINE ILIŞKIN TRAFIK KAYDININ DÜZELTILMESI, ZARARININ TAZMINI ISTEMIYLE AÇTIĞI DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : E.Ö.

Davalı : Hasımsız

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde; şirketine ait olan 34..... plakalı aracıyla Bağcılar Yavuz Selim Mahallesi Muhtarlığı önündeki meydanda kazaya karıştığını; aracıyla ilgili raporu diğer araç sürücüsüyle birlikte tuttuklarını; aracına vuran sürücünün hızlı ve hatalı olduğunu kabul ederek trafik kaza raporuna yazdığını; aracına karşı tarafın trafik sigorta şirketi Euro Sigorta tarafından eksper yollandığını; A.Otomotivde eksperin aracını gördüğünü ve parça listesi ile pert olacağını onayladığını; maddi hasarlı kaza tespit tutanağında karşı tarafın hatalı olduğunu kabul etmesine karşın, tramer raporunda %100 kusurun kendisine verildiğini; bu sebeple işçilik hariç 12.228,99 TL'lik hasar bedelini Euro Sigortadan alamadığını ve aracın pert'e çıkarılamadığını ileri sürerek; tarafına bilirkişi atanması, gerekirse yerinde yeniden tespit yapılması, elindeki fotoğraf ve raporun incelenmesi ve aracın hasar bedeli/pert bedelinin Euro Sigorta tarafından ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BAKIRKÖY 6. SULH CEZA MAHKEMESİ: 21.12.2012 gün ve Değişik İş Esas No: 2012/2846 sayı ile, başvuranın dilekçesinde 34..... plakalı aracının karıştığı kazada düzenlenmiş olan kaza tespit tutanağının yanlış olduğunu yeniden bir tespit tutanağı düzenlenmesi gerektiğini belirterek mahkemelerine başvurduğu; mahkemelerinin bu tür taleplere bakma görevi bulunmadığından görevsizlik kararı verildiği, başvuruya bakmaktan mahkemelerinin 5326 sayılı Yasa'nın 1 vd. maddeleri gereğince görevsizliğine, başvuranın görevli olan idare mahkemesinde başvuru yapmakta muhtariyetine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, süratli gelerek yaya geçidi ve20 kmhız sınırına uymayan 34..... plakalı aracın hatalı olup olmadığının tespiti, bilirkişi tarafından bilgilerin incelenmesi ve hatalı ise TRAMER kaydının düzeltilmesi ve faturada görüldüğü üzere zararının tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3. İDARE MAHKEMESİ: 11.3.2013 gün ve E: 2013/440 sayı ile, dava konusu olayda; uyuşmazlığın özünün, motorlu araç kazasından doğan hukuki sorumluluğun davacıya ait olmadığı hususuna ilişkin olması, davacı tarafından, meydana gelen kazada kusurlu olmadığı, kusurlu olan karşı tarafın/sigorta şirketinin oluşan zararını tazmin etmesi gerektiği iddiasıyla bakılan davanın açılmış olması nedeniyle 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin açık hükmü uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanı içinde bulunduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle adli yargının görev alanına giren davanın görev yönünden reddine, 2247 sayılı kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dava dosyası incelenmesinin bu konuda bir karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri Baydar, Ali Çolak, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'nun katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosya örneğinin Mahkemece, ekinde adli yargı dosya örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının yaptığı trafik kazasına ilişkin olarak tutulan trafik kaza raporunun aksine, Trafik Sigortaları Bilgi ve Gözetim Merkezi (TRAMER) kayıtlarında kusurlu olduğunun belirlenmesine ilişkin trafik kaydının düzeltilmesi, zararının tazmini istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 135. maddesinde "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadî teşebbüslerinde aslî ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz." denilmiştir.

14.6.2007 gün ve 26552 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tabi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilat, yönetim, çalışma esas ve usûlleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemek amacıyla; 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanun'un Meslek Örgütlenmeleri Başlıklı Altıncı Bölümünde, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği başlıklı 24. maddesinin (10). Fıkrasında Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'nin ilgili olduğu meslekler konusundaki mevzuat ile almış olduğu karar ve önlemlerin uygulanmasını takip edeceği ve Hazine Müsteşarlığınca alınması talep edilen tedbirleri alacağı; (24). Fıkrasında ise; Birliğin çalışma esaslarının Birlikçe hazırlanan ve Hazine Müsteşarlığınca onaylanan yönetmelikle belirleneceği belirtilmiş,

Aynı Kanunun 31/B maddesinin birinci fıkrasında "Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde, sigortalılar ve

sigorta sözleşmesinden dolaylı da olsa menfaat sağlayanlara ilişkin olarak, yanlış sigorta uygulamaları dahil, risk değerlendirmesine esas bilgileri toplamak ve bu bilgilerin sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketleri ile Müsteşarlıkça belirlenecek kişilerle paylaşılmasını sağlamak amacıyla Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi kurulur." hükmüne yer verilmiştir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 31/B maddesine dayanılarak, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde tüzel kişiliği haiz olarak kurulan Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin kuruluşu, faaliyetleri, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinde toplanan bilgilerin kapsam, biçim ve içeriğine ve bunların paylaşılmasına, paylaşılacak bilgilerin kapsam ve içeriğine, ücretlendirilmesine ve üyelerce ödenecek katılım paylarının belirlenmesi, yükümlülüklere uymayan üyeler hakkında yapılacak işlemler ile sigorta, reasürans ve sigortacılık faaliyetinde bulunan emeklilik şirketlerinin yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi Yönetmeliği 9.8.2008 gün ve 26962 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelikte TRAMER'in Trafik Sigortaları Bilgi ve Gözetim Merkezini ifade ettiği, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezine bağlı bir alt bilgi merkezi olarak faaliyetlerini yürüttüğü; Tramer'in amacının ve görevinin kamu gözetiminin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesi, trafik sigortalarına ilişkin güvenilir istatistiklerin temini, uygulama birliği sağlanması, sigorta sahtekarlıklarının önlenmesi, sigorta sistemine olan güvenin artırılması, tazminat ödemelerinin düzenli biçimde gerçekleştirilmesi, zorunlu sigortalarını yaptırmamış motorlu araç işletenlerini tespiti ve sigortalılık oranlarının artırılmasını sağlamak olduğu hükme bağlanmıştır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'nin 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 24. maddesine göre sigortacılık mesleğinin geliştirilmesi, şirketler arasında dayanışma sağlanması ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olduğu; Türkiyede çalışan bütün sigorta ve reasürans şirketlerinin, kuruluşlarının tamamlanmasından ve ruhsatların alınmasından itibaren bir ay içerisinde Birliğe üye olmak zorunda oldukları bu Birlik nezdinde, tüzel kişiliği haiz olarak Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin kurulduğu, bu merkez nezdinde de yine Alt Bilgi Merkezi olarak Trafik Sigortaları Bilgi ve Gözetim Merkezi (TRAMER) kurulduğu açıktır.

Diğer yandan, görev uyuşmazlığının çözümü için öncelikle tespit davasının hukukumuzdaki yerinin incelenmesi gerekli bulunmaktadır.

Doktrinde ve yerleşik yargısal içtihatlarla, bir hukuki ilişkinin var olup olmadığının saptanması için tespit davası açılabileceği kabul edilmiş bulunmakta; tespit davasının esasının incelenebilmesi için de, genel dava koşullarının yanı sıra, dava konusunun bir hukuki ilişki olması ve bu hukuki ilişkinin var olup olmadığının öncelikle saptanmasında hukuki yarar bulunması koşulları aranmaktadır. Buna göre, özel hukuk alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin saptanması için adli yargı yerinde müstakil olarak bir tespit davası açılabilmesi olanaklı bulunmaktadır.

Buna karşılık, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, idari dava türleri: iptal, tam yargı ve genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış olup, tespit davası şeklinde bir dava türüne idari yargıda yer verilmemiştir. Anılan Yasanın " İdari Davalarda Delillerin Tespiti" başlıklı 58/1. maddesi "Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilir." hükmünü taşımakta olup, idari yargıda, ancak açılmış bir idari dava ile ilgili bulunan " delillerin tespiti" nin istenilmesine olanak bulunmaktadır. Buna göre, idari dava türleri arasında sayılmayan tespit davasının, yorum yoluyla idari yargının görevine müstakil bir dava olarak dahil edilmesine hukuken olanak bulunmadığından, idari yargı yerinde, idare hukuku alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin varlığının ancak açılmış bulunan bir idari davaya bağlı olarak delil tespiti kapsamında saptanabileceği açıktır.

Belirtilen yasal durum karşısında, tespit davasına konu olabilecek hukuki ilişkinin özel hukuk alanını ilgilendirmesi gerektiği ve bir eda davasının öncüsü durumunda olan tespit davasının adli yargı yerinin görevine girdiği ortaya çıkmaktadır. Ancak, adli yargıda açılacak bir eda davasında hiçbir zaman kullanılmayacağının, buna karşılık idari bir işlem tesisi istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir davada idare mahkemesine ibraz edilmek ve bu makam veya mahkemeyi hukuken bağlayacak nitelikte belge elde etmek amacıyla açıldığının anlaşılması halinde tespit davası adli yargıda görülemeyecek ve görev yönünden reddi gerekecektir. Bu durumdaki tespit davasının idare hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerekmekteyse de, müstakil bir dava olarak açılması halinde idari yargı yerince, idari yargıda böyle bir dava türü olmadığı ve ancak bir idari dava açıldıktan sonra bu davaya ilişkin delil tespiti kapsamında incelenebileceği noktasından reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu açıklamalara göre tespit isteminin konusu incelendiğinde; davacının şirketine ait olan aracıyla seyir halindeyken maddi hasarlı trafik kazasına karıştığı; diğer araç sürücüsünün kazada kusurlu olduğu ve kaza tespit tutanağına da bu şekilde geçirildiği; fotoğrafların çekildiği ancak Trafik Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (TRAMER) tarafından yapılan inceleme neticesinde davacının kusurlu bulunması sonucu zararının tazmin edilmediği dolayısıyla, trafik bilirkişisi atanarak, gerekirse yerinde yeniden tespit yapılması, ellerindeki fotoğrafların ve raporun incelenerek TRAMER kaydının düzeltilmesi ve sonuçta aracın hasar bedeli/pert bedelinin sigorta şirketi tarafından ödenmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Her ne kadar, Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Anayasa'nın 135. maddesiyle düzenlendiği; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kanunla kurulan, organları kendi üyeleri tarafından, kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleri olduğu ve devletin idari ve mali denetimine tabi oldukları gözetildiğinde; kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan birliğin alt bilgi merkezi olarak faaliyetini yürüten TRAMER'in işlemlerinin de idari işlem niteliği taşıdığını kabul etmek gerekmekteyse de; maddi hasarlı kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağı ile TRAMER kayıtların birbirlerini doğrulayıp doğrulamayacağının tespiti ile; yapılan tespit, ulaşılan sonuç uyarınca, davacının hasarının sigorta şirketince ödenip ödenmeyeceğinin, ödenecekse kusur nispetine göre ne kadar ödeneceğinin belirlenmesine yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda, meydana gelen trafik kazasında oluştuğu öne sürülen maddi zararın, TRAMER kayıtlarındaki yanlışlık nedeniyle sigorta şirketince karşılanmadığı dolayısıyla, TRAMER kayıtlarının kaza tespit tutanağı doğrultusunda düzeltilmesi ve sonuçta davacının maddi zararının giderilmesi amacı güdülerek açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, davada adli yargının görevli olduğu, İstanbul 3 İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bakırköy 6. Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın görüm ve çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 3 İdare Mahkemesinin

başvurusunun kabulü ile, Bakırköy 6. Sulh Ceza Mahkemesinin 21.12.2012 gün ve Değişik İş Esas No: 2012/2846 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.12.2013 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.